

культурного кризиса и потребностью в социальных и духовных изменениях, которые находят отражение не только в общественной, экономической и политической области, но также проявляются в поиске новых художественных форм и образов – как в литературе, живописи и философии, так и в театре, на котором и будет сосредоточено наше внимание. Театральные деятели, стремящиеся к преобразованию театра, находятся в разных странах и выдвигают театральные проекты, в которых происходит существенное изменение представлений о телесности актера, антропологии сцены и функциях театра.

Одними из ключевых изменений, которые серьезно повлияли на западноевропейский театр и театр на постсоветском пространстве уже конца XX – начала XXI века, были постепенные изменения именно в антропологии театра, в репрезентации человеческой телесности и отношений человека с миром. Категории насилия и жестокости становятся одними из определяющих в послевоенной эстетике и антропологии театра. Также в театре смещаются акценты со слова и диалога в сторону жеста пластики актера. Все эти изменения подготовили почву для современного театра и его сосредоточенности на пластике.

Современный экспериментальный театр на постсоветском пространстве демонстрирует вышеописанные изменения (Р. Виктук, А. Жолдак и др.), и в данном случае обращение к телесности связано не только с подготовленной в XX веке теоретически-практической базой, но и с проблемой насилия в коллективном бессознательном, связанной со Второй мировой войной, системой

ГУЛаг и пр. На сцене, в первую очередь, это репрессированные тела, тела, напоминающие заведенные механизмы и будто лишенные воли. Происходящее на новой театральной сцене можно описать при помощи понятий телесность, аффектированность, безумие, иррациональность. Такая концентрация на теле актера является результатом деконструкции социально-политической реальности военного и послевоенного периода и попыткой решения связанных с этим периодом проблем.

Решетняк Т.А.
ХГПА

СВІТ РЕЛІГІЙНИХ ПОГЛЯДІВ РАННІХ СЛОВ'ЯН

Духовні та культурні цінності народу завжди впливали на виток держави, на мислення людей, на спрямування їх певних дій та намірів. Це не просто певні вірування, а дух кожної людини та її світобачення. Слов'янські вірування були політеїстичними і ґрунтувалися на обожнюванні сил природи. Все життя слов'ян пронизувала віра у втручання надприродних сил.

Найбільше вражали слов'ян явища природи, пов'язані з виявом сили та міці: блискавка, грім, сильний вітер, палахкотіння вогню. Не випадково верховним божеством був Перун - бог блискавки і грому, який, як і всі інші

боги, втілював у собі добрий і злий початок: він міг уразити людину, але водночас він, згідно з міфом, переслідує Змія, який переховується в будь-якому предметі, наздоганяє і вбиває його. Після перемоги над Змієм іде дощ і очищає землю від нечистої сили. Не менш сильними і грізними були Сварог – бог вогню; Стрибог – бог вітрів, який втілює стріли і війну; Даждьбог – бог успіху, який ототожнювався з сонцем; Хорс – бог сонця (іноді місяця); Симаргл – бог підземного світу, як він здебільшого трактується. Уявляли його в образі крилатого пса та ін.

У пантеоні східнослов'янських божеств, на відміну від давньогрецького та давньоримського, було порівняно мало богів, які безпосередньо втілюють інтереси і заняття людини. Можна назвати тільки Велеса (Волоса) – бога багатства, худоби і торгівлі, Мокош (Мокошу) – богиню дощу і води, яка в той же час протегувала ткацтву, а також Дану – богиню річок (згадка про неї є у багатьох піснях) та різні берегині. Відмітною рисою є і слабо виражений антропоморфізм богів: вони мало схожі на людину, нагадують переважно фантастичних істот. Скульптурні зображення божеств виконувалися частіше за все з дерева, рідко з каменю. Унікальним пам'ятником культової скульптури є Збручський ідол. Вчені досі сперечаються, кого ж саме він зображає. Одні вважають, що це ідол Святовита – чотириликого божества. Український філософ М.Попович доводить, що таке пояснення суперечить суті язичницького багатобожжя. На його думку, це чотири різних божества.

Культи божеств – прийняті ритуали жертвоприношень і звертань, священні атрибути, слова молитов – відомі дуже мало. Шкоду, марноту, негативні властивості втілювали в дохристиянських народних віруваннях злі духи: лісовик, біс, водяний, русалки, полуденниця – дух літньої полуденної спеки, крикси – духи крику і плачу тощо. Злі духи вважалися безпечними для тих, хто дотримувався всіх обрядів і заборон.

Релігія слов'ян, як і інші складники культури, які формувалися на етапі родоплемінних відносин, з виникненням і розвитком державності неминуче повинні були зазнати серйозних змін. Якісно нові культурні процеси в Київській Русі відбулися вже після прийняття християнства. Отже, можна відзначити, що вірування та духовні й культурні цінності дуже впливають на свідомість людей, народу, формують його основні світоглядні засади.

Руденко В. В.

ХДАДМ

АБСТРАКЦІОНІЗМ У СУЧАСНОСТІ: ЧИ Є ЙОМУ МІСЦЕ?

Абстрактне мистецтво вважається дещо дивним і незрозумілим. У цьому мистецтві немає певного предмета, сюжету чи нарративу, який глядач зможе для себе зрозуміти. Художники абстракціоністи ставлять за мету спростити видиму реальність, і глядач бачить світ очима самого художника. Мета даної роботи: розглянути історичну характеристику такого напрямку як абстрактне мистецтво